

© Suzanne van Duffelen

Het jaar van de barmhartigheid

Questions and Answers (Q&A)

PIET RAES Op 13 maart 2015 kondigde paus Franciscus een jubeljaar af. Dat jubeljaar, soms ook genadejaar of heilig jaar genoemd, start op 8 december 2015, hoogfeest van Maria Onbevlekt Ontvangen. Het eindigt op 20 november 2016, hoogfeest van Christus Koning van het Heelal.

Maar wat is een jubeljaar? Wat is een jubileumkerk? Waarom spoort de paus aan om tijdens dat jubeljaar op bedevaart te gaan naar een jubileumkerk? Waarom daar door een heilige deur stappen? En wat hebben die dekselse aflaten met dit alles te maken? Wat betekent barmhartigheid in de Bijbel? Welke zijn de lichamelijke en geestelijke werken van barmhartigheid?

Hieronder een lijst Questions and Answers (Q&A). Om al wie het komende jaar nieuwsgierig vragen stelt van antwoord te kunnen dienen en natuurlijk om zelf wijzer te worden...

Q&A

Wat is een jubeljaar?

De Kerk viert een jubeljaar sinds 1 januari van het jaar 1300 en dat om de 25 jaar. Een snelle optelsom leert dat 2016 in feite geen gewoon jubeljaar kan zijn. Daarom spreekt paus Franciscus ook over een 'buitengewoon' jubeljaar.

Welk jubeljaar vieren we in 2015-2016?

Het is een heilig jaar van de barmhartigheid. Het wil in de eerste plaats gelovigen beter bewust maken van Gods barmhartigheid (Lc 6, 36) zodat ze zelf authentiekere getuigen van barmhartigheid worden.

Wat is de oorsprong van een jubeljaar?

Het woord 'jubel' heeft zowel een Hebreeuwse ('jobel') als een Latijnse wortel ('jubilus'). 'Jobel' betekende aanvankelijk de ramshoorn waarop iemand blies om aan te kondigen, om de 50 jaar, dat alle schulden werden kwijtgescholden. 'Jubilus' betekent vreugde, feest.

Het doel van een jubeljaar?

Een jubeljaar is een feestjaar. Christenen vieren een nieuw begin, zowel van de omvorming van het hart als van de samenleving. Een jubeljaar is in feite een kans om met een schone lei te starten, als individu en als gemeenschap.

Kende Jezus een jubeljaar?

Zeker. In de synagoge van Nazaret kondigt Hij zelfs persoonlijk een jubeljaar af:

“*De Geest van de Heer rust op mij; daartoe heeft Hij mij gezalfd. Om aan armen de goede boodschap te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating aan te kondigen en aan blinden het licht in hun ogen, om verdrukten in vrijheid te laten gaan, en een jaar af te kondigen dat de Heer welgevallig is.*”
(Lc 4, 18-19)

Waarom op bedevaart tijdens een jubeljaar?

Rond het jaar 1300 trokken talloze bedevaarders naar de graven van de apostelen in Rome om een nieuw begin te maken. Waar beter 'herbeginnen' dan dicht bij de graven van Petrus en Paulus, de grootste geloofsgetuigen? Van oudsher zijn de Romeinse basilieken het centrum geweest van bedevaarten tijdens het jubeljaar. Dat is ook deze keer zo.

Wat is een bedevaart?

Een bedevaart is in de eerste plaats een boetetocht. Daarom gebeurt hij meestal (deels) te voet. De joden gingen al op stap naar de tempel in Jeruzalem. Jezus, Maria en Jozef hebben het gedaan. Waarom wij niet?

Een georganiseerde bedevaart bestaat natuurlijk ook. Hij omvat meestal prediking, gebed, het sacrament van de verzoening en de eucharistie.

Wat is een jubileumkerk?

Vrij vlug werd het de gewoonte om ook andere kerken dan de basilieken van Rome als bedevaartsoord, als 'jubileumkerk', in gebruik te nemen. In dit heilig jaar van de barmhartigheid kiest elke bisschop in zijn bisdom daartoe enkele kerken, te beginnen met de kathedraal. Ook Mariaheiligdommen en andere basilieken worden vaak aangeduid.

Wat gebeurt er in een jubileumkerk?

Tijdens een jubeljaar worden in jubileumkerken bijzondere voorzieningen getroffen voor mensen die op bedevaart komen. Er wordt een heilige deur of een deur van de barmhartigheid geopend. Wie daar als een pelgrim doorheen stapt, verkrijgt een aflaat.

Wat is een aflaat?

In het sacrament van de verzoening vergeeft God zonden. De zonden zijn daarvoor werkelijk uitgewist. Toch kan de begane zonde een spoor nalaten in het denken en het doen. Aan die negatieve afdrak van de zonde komt een aflaat (= kwijtschelding) tegemoet. In feite bevrijdt een aflaat een zondaar, die al vergiffenis kreeg, van de gevolgen van de zonde.

Wanneer verkrijgt je een aflaat?

Als je in een geest van berouw en bekering op bedevaart gaat naar één van de aangeduide jubileumkerken, daar het sacrament van de verzoening viert, de communie ontvangt en de geloofsbelijdenis, het onzevader en het weesgegroet bidt.

Wat betekent het woord barmhartigheid in de Bijbel?

In de Bijbel heeft het woord barmhartigheid betrekking op houdingen die aanleunen bij tederheid, liefde, goedheid, medelijden, zachtmoedigheid maar ook trouw en engagement. Barmhartig zijn, is de twee: bewogen kunnen worden door het leed van de ander en zich langdurig engageren om het leed van die ander mee te helpen dragen.

Wat zijn de werken van barmhartigheid?

Het zijn daden van liefde. Jezus' verkondiging laat ons deze daden van liefde zien zodat we zelf kunnen kiezen om te leven als zijn leerling.

Er zijn zeven lichamelijke werken die de medemens te hulp komen in een lichamelijke nood: de hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakten kleden, de vreemdelingen herbergen, de zieken

verzorgen, de gevangenen bezoeken en de doden begraven.

Er zijn ook zeven geestelijke werken van barmhartigheid die de medemens te hulp komen in een geestelijke nood: onwetenden onderrichten, twijfelaars goede raad geven, bedroefden troosten, zondaars terechtwijzen, lastige mensen geduldig verdragen, wie ons beledigen, vergeven en voor levenden en doden bidden tot God.

Waarom is Maria de moeder van barmhartigheid?

Tijdens het leven van Jezus, en vooral bij zijn sterven op het kruis, was Maria de bevoorrechte getuige van het feit dat Gods barmhartigheid geen grenzen kent. Jezus' vergeving bracht iedereen samen en sloot niemand uit.

Het logo is ontworpen door de Sloveense jezuïet en kunstenaar Marko Ivan Rupnik. Het vermeldt het motto: 'Barmhartig zoals de Vader', ontleend aan het Lucasevangelie (Lc 6,36). Het toont een Christusfiguur met kruiswonden die een verloren man op zijn schouders draagt, tegen de achtergrond van een kruis en drie blauwe ovals in diverse tinten. Opvallend is dat het rechteroog van de 'Goede Herder' en het linkeroog van de gedragen persoon in elkaar overlopen. "Christus ziet met de ogen van Adam en Adam met de ogen van Christus. Iedere persoon ontdekt in Christus, de nieuwe Adam, zijn of haar eigen menselijkheid en toekomst", aldus Mgr Fisichella uit, voorzitter van de pauselijke raad voor de bevordering van de nieuwe evangelisatie. (Bron: RKDocumenten.nl)